

*Participatieraad Woerden p/a Postbus 45
3440 AA Woerden
info@participatieraadwoerden.nl*

Aan: het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Woerden

Ons kenmerk: PR 2022/005

Woerden, 23 juni 2022

Betreft: Inkoop Huishoudelijke hulp

Geacht College,

Nog recent zijn wij gevraagd advies uit te brengen over de inkoopstrategie van de Maatwerkvoorziening Hulp bij het huishouden van de gemeenten De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.

In dit verband is aan ons voorgelegd de Visie Huishoudelijke hulp toekomstproof, Utrecht West van September 2021, het Programma van eisen MW-HH en de Inkoopstrategie MW-HH per 1 januari 2023. Deze documenten zijn uitgangspunt voor het in juli te nemen collegebesluit inzake publicatie en gunning van het inkoopproces van de maatwerkvoorziening Hulp bij het Huishouden per 1 januari 2023.

In dit advies willen wij ons vooral beperken tot een aantal hoofdlijnen te weten de maatwerkvoorziening Hulp bij het Huishouden, de wijze van inkoop, het Programma van Eisen en (het beperken van) de vraag naar hulp bij het huishouden.

De maatwerkvoorziening Hulp bij het Huishouden

Op dit moment wordt de maatwerkvoorziening HH in twee varianten aangeboden t.w. HH1 (zonder regievoering) en HH2 (met regievoering) en is sprake van een verschillend uurtarief. Voorgesteld wordt om met één uurtarief maatwerkvoorziening HH te gaan werken (inkoop) en dus niet langer onderscheid te maken tussen HH1 en HH2. Wanneer regievoering noodzakelijk is worden extra minuten hulp en ondersteuning toegekend.

Wij kunnen ons in dit voorstel vinden, maar wijzen op het belang van een goede en juiste (her)indicatie, juist nu het onderscheid tussen HH1 en HH2 in het uurtarief gaat vervallen. Huishoudelijke hulp moet integraal onderdeel zijn van de ondersteuning en begeleiding van mensen. Zij mogen geen last hebben van een versnipperd geheel van indicaties en vormen van hulp. Zij moeten gewoon kunnen krijgen wat ze nodig hebben. Om dat te bewerkstelligen is een goede afstemming en samenwerking met alle partijen noodzakelijk.

De huishoudelijke hulp zelf speelt daarbij naar onze mening een belangrijke rol. Wij pleiten ervoor om niet al te rigide om te gaan met de met de omschrijving wat wel- en niet mag. De cliënt en de huishoudelijke hulp kunnen samen afspraken maken over de werkzaamheden waar behoefte aan is, en welke door de zorgverlener kunnen worden geboden.

De huishoudelijke hulp draagt zorg voor een schoon huis en draagt eraan bij dat de inwoner langer thuis kan blijven wonen (signaleren en organiseren). Tegen deze achtergrond vinden wij het van belang dat de hulp (meer) betrokken wordt bij de toegang (indicatie en/of herindicatie).

In de visie *Huishoudelijke hulp toekomstproof* wordt hier nadrukkelijk op gewezen en opgemerkt dat een en ander de komende periode nog zal worden uitgewerkt. Wij gaan ervan uit dat wij te zijner tijd zullen worden geïnformeerd op welke wijze deze ambities verder vorm krijgen.

De wijze van inkoop

De huidige overeenkomsten met 13 aanbieders verspreid over een vijftal gemeenten (Stichtse Vecht, Woerden, Oudewater, Ronde Venen en Montfoort) zijn tot stand gekomen op basis van een Europese aanbestedingsprocedure, waarbij – met uitzondering van de gemeente Montfoort – sprake is van één prijs.

Door de betrokken gemeenten wordt voorgesteld om bij de inkoop van hulp bij het huishouden, de maatwerkvoorziening HH met ingang van 2023 en verder een Open House procedure te hanteren waarbij gemeenten zelf en afzonderlijk een (AMvB-) reële prijs bepalen.

De systematiek van inkoop “Open House” laat inwoners vrij in hun keuze voor een aanbieder die levert tegen een vooraf door gemeenten vastgesteld tarief en voorwaarden die vastliggen in het Programma van eisen.

Naar ons oordeel geeft deze systematiek gemeenten onvoldoende regie om te kunnen sturen op kwaliteit en prestatie. Weliswaar worden aan zorgaanbieders vooraf eisen gesteld, o.m. met betrekking tot kwaliteit en organisatie, waaraan zij zich dienen te houden (Programma van Eisen MW-HH), maar verantwoording en rapportage op basis van outputcriteria zijn niet geborgd, noch in de inkoopstrategie, noch in het Programma van Eisen.

In het Programma van eisen wordt “slechts” gesproken over uitgangspunten en inspanningsverplichtingen, over uitvoeringsplannen en evaluatie (met client) en over de organisatie van de zorgaanbieder.

Overigens stelt het Programma van eisen wel erg veel eisen (63!!) aan de organisatie en aan de wijze van organiseren door aanbieders. De kern van een programma van eisen zou naar onze mening *de klanttevredenheid, de kwaliteit en de geleverde prestatie door de aanbieder* moeten zijn.

Het ontbreekt gemeenten echter aan handvatten om daadwerkelijk te sturen op kwaliteit en prestatie en de regie te nemen. Slechts de prijs is vooraf bepaald. Een wens overigens die door het nieuwe college in bestuursakkoord nadrukkelijk is vastgelegd.

Terzijde merken wij nog op dat onder andere de argumenten voor de systematiek van “Open House”, te weten de keuzevrijheid van client, doordat het aantal aanbieders niet wordt beperkt, en het voorkomen van een monopolypositie van één of meer aanbieders, naar onze mening onvoldoende hout snijdt. Er is immers ook nu al sprake van een 13-tal aanbieders in de regio, waarbij een drietal aanbieders al ruim 85% van de cliënten voor hun rekening neemt.

Ons advies is een aanbestedingssysteem toe te passen waarbij de gemeente en/of de regio daadwerkelijk de mogelijkheid heeft de regie te nemen en te sturen op kwaliteit en prestatie.

De vraag naar hulp bij het huishouden

Al eerder werd duidelijk, maar ook uit de voorliggende stukken blijkt dat er nog steeds sprake is van een stijgende vraag naar huishoudelijke hulp en daarmee verband houdende groei van kosten. Daarbij komt dat meerdere aanbieders te kampen hebben met een tekort aan personeel.

U geeft hiervoor in de inkoopstrategie een aantal mogelijke oplossingsrichtingen aan.

Niet genoemd is echter het voorkomen van “onnodige vraag” (de vraag die ook op een andere wijze kan worden ingevuld), de vraag naar de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp.

In dit verband wijzen wij u, voor zover nodig, op recente ontwikkelingen met betrekking tot de invoering van een inkomenstoets huishoudelijke hulp. Dit als gevolg van een gewijzigde opstelling van de (nieuwe) staatssecretaris.

Zo hebben betrokken partijen zich in het concept-bestuursakkoord uitgesproken voor invoering van een inkomenstoets huishoudelijke hulp. En zal op 9 juli a.s. in de raad van de gemeente Woerden een motie aan de orde komen die zich eveneens uitspreekt voor invoering van een inkomenstoets huishoudelijke hulp.

Het invoeren van een inkomenstoets zal de aanzuigende werking door het lage abonnementstarief (deels) compenseren waardoor de vraag naar huishoudelijke hulp afneemt. Dat neemt niet weg dat wij er voorstander van zijn om, wanneer iemand hulp nodig heeft bij het schoonhouden van het huis, naar alternatieven te zoeken, zoals particuliere hulp, inzet PGB et cetera.

Beperking van de “onnodige vraag”, door middel van het voeren van het goede keukentafelgesprek, waarbij gekeken wordt naar wat de inwoner zelf kan, waarin de omgeving, naasten etc. kunnen helpen, en waarbij de conclusie kan zijn dat iemand er zelf zorg voor kan dragen dat er (zelf betaalde) huishoudelijke hulp wordt ingezet, blijft uiteraard te allen tijde van belang.

Wij zijn vanzelfsprekend graag bereid bovenstaande toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Rob Kotvis
Voorzitter Participatieraad